

Beheerpakketten Leefgebied Natte Dooradering

Pakket NFW Poel en klein historisch water

Beschrijving

Poelen zijn natuurlijke of gegraven laagtes, gemaakt om over water voor vee te kunnen beschikken. Andere al dan niet gegraven kleine wateren met een historische betekenis zijn bijvoorbeeld voorraadbassins voor bluswater, visvijvers, schapenwasplaatsen, pingoruïnes en veenputten. Vaak vervulden poelen meerdere functies. De mens heeft altijd water nodig gehad en daarvoor zijn zowel bestaande natuurlijke wateren als zelf gegraven laagtes gebruikt. Ook uit de middeleeuwen zijn putten en kuilen bekend. Tot op de dag van vandaag worden poelen gegraven en gebruikt. Poelen en kleine wateren in het landschap kunnen dus al eeuwen oud zijn, alhoewel sommige van zeer recente datum zijn, denk aan nieuw gegraven amfibieënpoeien.

Het beheertype Poel en klein historisch water is te vinden in heel Nederland. Er zijn diverse vormen bekend.

In de Noardlike Fryske Wâlden vormen de ruim 300 dobben (poelen en pingo's) een kenmerkend onderdeel van het gebied. Het betreft voor een groot deel pingoruïnes die gedurende de ijstijd zijn gevormd. Pingo's zijn (waterhoudende) ondiepe kommen omgeven door een ringwal. Sommige hebben nog een ringwal. Op de aarden ringwal rond deze pingoruïnes worden vaak prehistorische bewoningssporen aangetroffen.

Openheid rondom (een deel van) de poel kan de zichtbaarheid en beleefbaarheid vergroten en is van belang om een goed voortplantingsbiotoop voor amfibieën te behouden. In het verleden was zeker bij veedrinkpoelen het element bereikbaar voor vee en dus in ieder geval deels onbegroeid. Vaak stonden er wel enkele bomen bij een poel voor schaduw voor de dieren en tegen verdamping. Soms kennen poelen gemetselde randen, zoals uit Zuid-Limburg bekend is.

Poelen en de aangrenzende landbiotoop zijn van groot belang als leefgebied voor onder andere amfibieën zoals de knoflookpad en de kamsalamander en libellen zoals de gevlekte witsnuitlibel. Poelen zijn in de Noardlike Fryske Wâlden belangrijk voor broedvogels en vleermuizen, omdat prooi-insecten een levensfase in het water hebben, bijv. libellen en muggen, vegetatierijke oevers prooi-insecten en zaden leveren en het open water drink- en wasgelegenheid biedt. Ze vormen dus met name voedselgebied voor zowel broedvogels als vleermuizen.

Beheereisen

- Minimaal 75% tot maximaal 100% van de beheereenheid wordt van 1 september tot 15 oktober geschoond en/of gemaaid.
- Snoei- en maaifval is verwijderd.

Aanvullende beheervoorschriften

- Minimaal de helft van het natte oppervlakte van de poel bestaat in de periode 15 maart tot 15 juni uit open water. Voor behoud van voldoende open water wordt het element periodiek opgeschoond. Een incidentele droogval is toegestaan in de periode 15 juni tot 15 november.

Beheerpakketten Leefgebied Natte Dooradering

- Vertrapping van de oevers bij het gebruik van het element als veedrinkpoel wordt voorkomen. Bij het gebruik als veedrinkpoel is minimaal de helft van de oeverlengte uitgerasterd.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden.
- Er mogen geen vissen of andere dieren (zoals eenden en ganzen) worden uitgezet of gekweekt.
- Sloopmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.
- Aan noordzijde bosopslag instandhouden, o.a. voor luwte voor insecten.
- Er is een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie aanwezig.
- Sparen van waardevolle verlandingsvegetaties en moerasbosjes.
- Geen maai- en schoningswerkzaamheden aan het element en verstoring tijdens het broedseizoen (gezien de beoogde doelsoorten dus gedurende de broedperiode van maart tot midden augustus).
- Een kleine poel is kleiner dan 175 m², een grote poel en klein historisch water zijn groter dan 175 m².

Pakketten

- a) Kleine poel, 75% tot 100% schonen en/of maaien van 1 september tot 15 oktober.
- b) Grote poel en klein historisch water, 75% tot 100% schonen en/of maaien van 1 september tot 15 oktober.

Beheerpakketten Leefgebied Natte Dooradering

Pakket NFW Natuurvriendelijke oever

Beschrijving

Natuurvriendelijke oevers komen in heel Nederland voor langs waterlopen maar het meest karakteristiek zijn de natuurvriendelijke oevers voor Laag Nederland. Natuurvriendelijke oevers zijn door de mens aangebracht in de vorm van een plas- of dras berm of een flauw talud langs een bestaande waterloop. De begroeiing bestaat uit plantensoorten van natte ruigten en natte graslanden. Natuurlijk oevers zijn van groot belang voor de biodiversiteit door hun functie als belangrijk onderdeel van het leefgebied van soorten als bittervoorn, grote modderkruiper en rugstreeppad. Ook bij weidevogelbeheer zijn natuurvriendelijke oevers van belang.

Beheereisen

- Minimaal 50% tot maximaal 100% van de beheereenheid wordt van 1 september tot 1 maart van het volgende jaar geschoond en/of gemaaid.
- Snoei- en maaiafval is verwijderd.
- Chemische onkruidbestrijding mag pleksgewijs op max. 10% van de beheereenheid worden toegepast.
- De beheereenheid wordt niet beweid.

Aanvullende beheervoorschriften

- De beheereenheid wordt in een cyclus van minimaal eenmaal per 2 jaar en maximaal eenmaal per jaar geschoond en/of gemaaid.
- Er wordt beheerd in mozaïekvorm, dus niet alles tegelijk. De coördinator van het Collectief geeft aan wanneer werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.
- Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van haarden van akkerdistel, ridderzuring, Jacobskruiskruid en brandnetel.
- Er mogen geen meststoffen in het element gebruikt worden.
- Bij schonen, indien de breedte van de sloot dit toestaat, bij voorkeur 25-50% van de vegetatie laten staan.

Pakket

- a) Natuurvriendelijke oever

Beheerpakketten Leefgebied Natte Dooradering

Pakket Rietzoom en klein rietperceel

Beschrijving

Rietzomen bestaan uit smalle rietstroken die grenzen aan agrarisch gebruikte percelen. Deze rietstroken kunnen zowel individueel als in samenhang met elkaar voorkomen, en in de laatste vorm soms vele kilometers lengte beslaan. Rietzomen en kleine rietpercelen zijn vanwege het veelal extensieve gebruik van groot belang voor de biodiversiteit als broedgebied voor rietvogels en als leefgebied voor o.a. amfibieën en diverse libellen.

Beheereisen

- Minimaal 50% tot maximaal 100% van de beheereenheid wordt tussen 1 oktober tot 1 maart van het volgende jaar geschoond en/of gemaaid.
- Snoei- en maaiafval is verwijderd.
- De beheereenheid wordt niet beweid.

Aanvullende beheervoorschriften

- De beheereenheid wordt in een cyclus van minimaal eenmaal per 4 jaar en maximaal eenmaal per 2 jaar geschoond en/of gemaaid.
- Er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het element gebruikt worden.
- Maaiwerkzaamheden worden verricht in de periode tussen 1 oktober en 1 maart.
- Maximaal 20% van de oppervlakte van het element bestaat uit struweel.
- Smalle rietzoom is smaller dan 5 meter; brede rietzoom is breder dan 5 m.

Pakketten

- a) Smalle rietzoom
- b) Brede rietzoom en klein rietperceel

Beheerpakketten Leefgebied Natte Dooradering

Pakket NFW Duurzaam slootbeheer

Beschrijving

Een sloot is een veelvuldig voorkomend nat lijnvormig landschapselement dat oorspronkelijk vooral bedoeld is om water af te voeren naar een hoofdwatgang (en vervolgens de boezem). Sloten komen in het hele land voor, maar de meeste sloten liggen in gebieden met veenweiden en zeeleibodems. Afhankelijk van hun breedte, diepte en profiel kunnen sloten van belang zijn voor soorten als krabbenscheer, fonteinkruid, zwanebloem, grote modderkruiper en bittervoorn. Naast de minimumeisen die het waterschap stelt aan het onderhoud van sloten (de Keur) kan zorgvuldig en gefaseerd beheer van de sloot de ecologische waarde ervan versterken.

Beheerpakketten

- a) Baggeren met de baggerpomp, 50 tot 100%.
- b) Ecologisch slootschonen, 40 tot 100%.
- c) Ecologisch slootschonen voor krabbenscheervegetaties, 40 tot 60%.

Beheereisen

Pakket A: Baggeren met baggerpomp

- Minimaal 50% tot maximaal 100% van de beheereenheid wordt van 1 augustus tot 1 oktober geschoond en/of gemaaid.
- Bagger is op aangrenzende landbouwgrond gespoten; melding achteraf binnen 2 weken (beheereenheid is sloot plus aangrenzende landbouwgrond).

Pakket B: Ecologisch slootschonen

- Minimaal 40% tot maximaal 100% van de beheereenheid wordt van 1 september tot 1 oktober geschoond en/of gemaaid.
- Snoei- en of maaiafval wordt direct verwijderd.

Pakket C: Ecologisch slootschonen voor krabbenscheervegetaties

- Minimaal 40% tot maximaal 60% van de beheereenheid wordt van 1 september tot 1 oktober geschoond en/of gemaaid.
- Snoei- en of maaiafval wordt direct verwijderd.

Aanvullende beheervorschriften

Pakket A Baggeren met de baggerpomp

- Minimaal 50% van de oppervlakte van watergangen die geen hoofdtaak hebben in de waterafvoer, gefaseerd baggeren (niet gehele breedte van de watgang/ niet alles tegelijk). Er wordt gebaggerd in mozaïekvorm, dus niet alles tegelijk, het Collectief geeft aan wanneer werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.

Beheerpakketten Leefgebied Natte Dooradering

- Er wordt niet gezogen binnen 60 cm vanaf de waterlijn.
- Baggerpomp zonder vleugels gebruiken. De zuigkop van de baggerpomp wordt iedere keer zoveel mogelijk door dezelfde vore getrokken in de sloot.
- De sloot is minimaal 2 meter breed en loopt tijdens het baggeren niet droog.
- Er komt geen bagger terecht in de slootkant.
- Voldoende (variatie in)slootdiepte aanbrengen: delen 60-80 cm om overwinteringsplaatsen te creëren.
- Bij krabbenscheervegetaties de baggerpomp onder de aanwezig krabbenscheervegetaties doortrekken.
- Bij krabbenscheervegetaties: eens in de vier jaar baggeren en minimaal 40 en maximaal 60% van de krabbenscheervegetatie laten staan (eventueel terugzetten).
- Er mogen geen meststoffen in het element gebruikt worden.

Pakket B Ecologisch slootschonen

- Bij het slootschonen wordt gebruik gemaakt van een maaikorf of een ecoreiniger. Andere slootreinigungsapparatuur kan ook gebruikt worden mits het bodemprofiel inclusief de wortels van waterplanten in de sloot niet beschadigd wordt.
- Het slootvuil wordt op 1 meter van de waterinsteek gedeponeerd. Na 1 dag mag het worden afgevoerd of worden verwerkt op het naastgelegen perceel d.m.v. bijv. een wallenvrees. Afvoeren of verwerken dient voor 1 april afgerond te zijn.
- Indien de Keur en de breedte van de sloot dit toestaat blijft een deel van de slootbegroeiing tijdens het slootschonen staan (afhankelijk van de Keur maximaal 25% van de begroeiing).
- Er mogen geen meststoffen in het element gebruikt worden.

Pakket C: Ecologisch slootschonen voor krabbenscheervegetaties

- Bij het slootschonen wordt gebruik gemaakt van een maaikorf of een ecoreiniger. Andere slootreinigungsapparatuur kan ook gebruikt worden mits het bodemprofiel inclusief de wortels van waterplanten in de sloot niet beschadigd wordt.
- De sloot wordt 1 keer per 3 jaar geschoond, waarbij minimaal 40% en maximaal 60% van de aanwezige begroeiing met krabbenscheer in de lengterichting van de sloot blijft staan.
- Het slootvuil wordt op 1 meter van de waterinsteek gedeponeerd. Na 1 dag mag het worden afgevoerd of worden verwerkt op het naastgelegen perceel d.m.v. bijv. een wallenvrees. Afvoeren of verwerken dient voor 1 april afgerond te zijn.
- Voor deze variant is toestemming nodig van het waterschap, of deze vorm van beheer moet toelaatbaar zijn volgens de Keur.
- Er mogen geen meststoffen in het element gebruikt worden.

Beheerpakketten Leefgebied Natte Dooradering

Pakket Hoog waterpeil

Beschrijving

Om de doelsoorten van de natte dooradering te beschermen en om verdroging in de aangrenzende natuurgebieden tegen te gaan kan het gewenst zijn om een hoger peil te realiseren. Dit pakket is bedoeld voor gebieden die grenzen aan natuurgebieden waar een hoger peil gewenst is.

Beheereisen

- Sloopwater, oppervlaktewaterpeil, is van 1 februari tot 15 juni minimaal x cm (zie beschreven onder pakketten) hoger dan eerste volgende watergang aangrenzende aan beheereenheid.

Aanvullende beheervorschriften

- Het gemiddelde oppervlaktewaterpeil naast de beheereenheid bereikt ná de verhoging een (streef)peil t.o.v. het (gemiddelde) maaiveld van 25 centimeter beneden maaiveld of minder op veengrond en 40 centimeter beneden maaiveld of minder op kleigrond.
- Het pakket kan niet worden afgesloten in gebieden die volgens het peilbesluit van het waterschap een drooglegging hebben van 70 cm of meer (zomerpeil). Te allen tijde, echter, moet op de beheereenheid de hiervoor genoemde drooglegging (respectievelijk 25 en 40 cm) gerealiseerd zijn.
- Er is een schriftelijke toestemming nodig van het waterschap.
- Het verschil tussen het opgezette peil en het omringende peil is bij de peilscheidingen of stuwtjes te meten, bij de keuze van het meetmoment dient rekening te worden gehouden met droge periodes en intensieve buien.

Pakketten

- a) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 20 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil.
- b) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 30 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil.
- c) Het (oppervlakte-)waterpeil naast de beheereenheid wordt met minimaal 40 cm verhoogd t.o.v. het omringend waterpeil.